

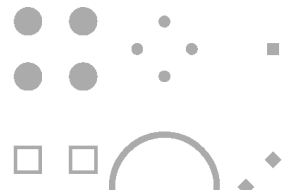
Forsking for ny praksis – kva trengs?

HØGSKULEN I VOLDA

Tor-Johan Ekeland
Professor
Høgskulen i Volda

Beware of false knowledge; it is more dangerous than ignorance.
(George Bernard Shaw, 1856 - 1950)

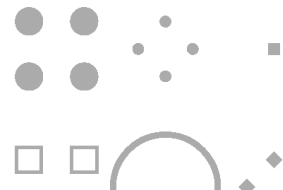
Ny kunnskap – ny praksis Et nytt psykisk helsevern

erfaringskompetanse.no 2011:1

Tor-Johan Ekeland

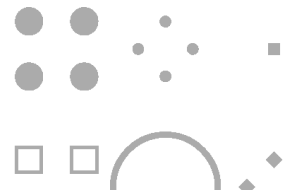

HØGSKULEN I VOLDA

Det er i dag et misforhold mellom helse- og sosialpolitiske visjoner om utviklingen av et nytt psykisk helsevern, og det som er hegemonisk kunnskapsyn innen ledende profesjoner i feltet. Ny praksis krever ny kunnskap, og utvikling av en kunnskapsplattform for psykisk helsearbeid som i større grad legitimerer erfaringskunnskap, bør ha som ambisjon å utfordre denne dominansen. Det er et langsiktig arbeid. (Ekeland, 2011)

Brudd eller Kontinuitet?

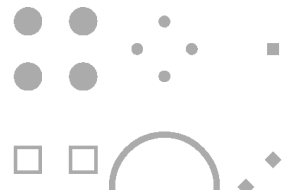

Filosofien i opptrappingsplanen

- Auke integrering og autonomi over eige liv
- Kvar person sett som individ og medborgar med behov og rettar som andre (normalisering)
- Deltaking i same arenaer som andre skal gi grunnlag for identitet som ikkje byggjer på sjukdom (medborgarskap)
- Brukarmedverknad – individualisering av tiltak

*Med andre ord: frå objekt til subjekt
frå monolog til dialog*

Kva slags kunnskap trengs for å nå desse måla?

Vegen og målet

For nokre hundre år
sidan:

I dag

Lokalsamfunn

Lokalsamfunn

Sosial eksklusjon

Sosial integrasjon

Institusjon

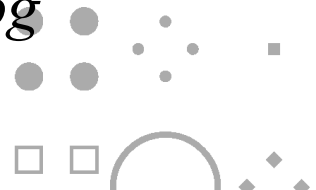
Institusjon

Frå eksklusjon til inklusjon

Frå monolog til dialog

HØGSKULEN I VOLDA

*« Brukermedvirkning, i den betydning at bruker og pårørende gis plass i beslutnings- og behandlingsprosesser som subjekt og aktører, må med nødvendighet innebære sensitivitet for den enkeltes individuelle fortolkning av sin situasjon. **Skal dette bli noe annet enn talemåter må kunnskap med utspring i aktørenes livsverden gyldiggjøres, hvilket innebærer utvikling av relevant forskning.***

Nye arbeidsmåter på nye arenaer innebærer likedan nødvendigheten av ny kunnskap. Etablering av kunnskap skjer innen historiske og institusjonelle rammer. Psykiatrien som fagfelt ble historisk sett etablert på institusjonsvesenets grunn, og det er vanskelig å tenke seg ny praksis forankret i en gammel kunnskapsplattform».

Flytter «nissen» med på lasset?

”De politiske føringene som lå til grunn for Opptappingsplanen var mange og gode, men de gikk utenom noen av **grunnlagsproblemene for psykisk helsearbeid**. Sånn sett kan Opptappingsplanen ha forhindre at vi har kommet så langt som vi burde ha kommet. Det er fordi planen ikke tok et oppgjør med de tre viktigste forholdene som forhindrer godt psykisk helsearbeid: en paternalistisk kultur, et ensidig kunnskapssyn, makt som tilsløres og gis andre navn” (Ørstavik, 2008).

Kunnskapsdimensjonar

HØGSKULEN I VOLDA

Stor vekt på "agency"

(Dialog viktig)

Objektivering

Subjektivering

(Dialog uviktig)

Lita vekt på "agency"

Kunnskapsdimensjoner

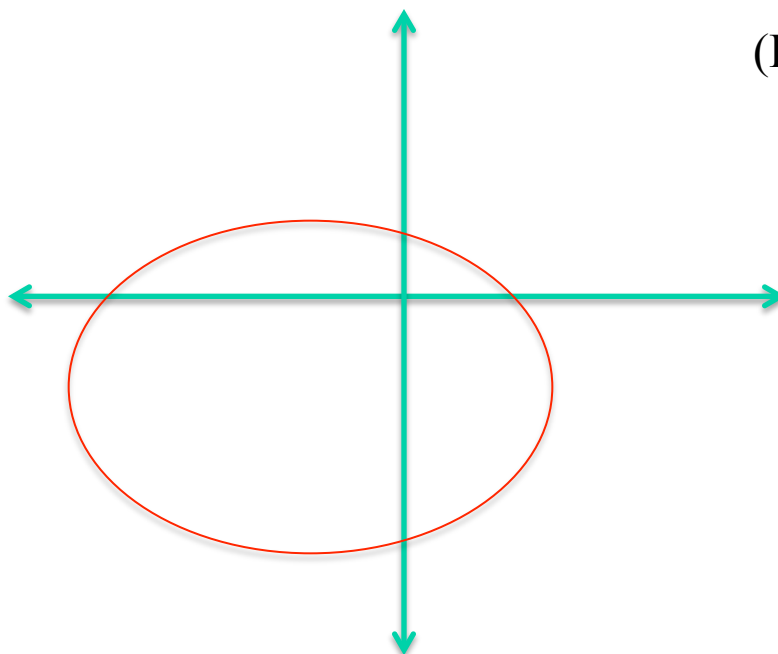

HØGSKULEN I VOLDA

Stor vekt på "agency"

(Dialog viktig)

Objektivering

Subjektivering

(Dialog uviktig)

Lita vekt på "agency"

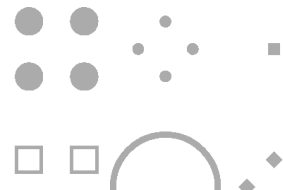
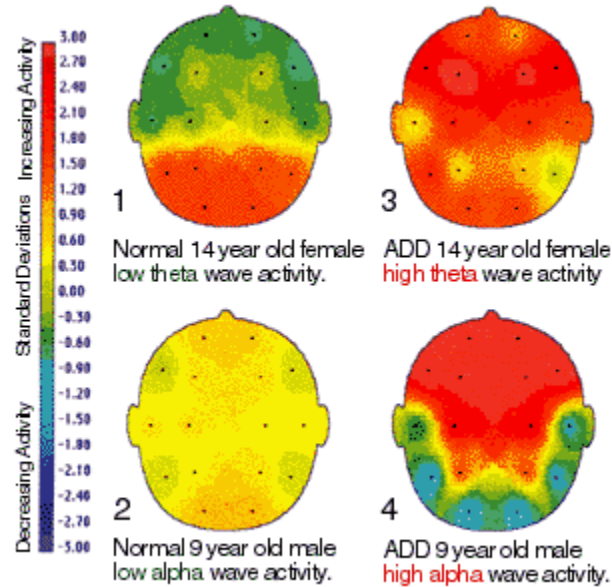
Vil finne årsakene til psykiske lidelser

Alvorlige sinnslidelser blir mer og mer vanlig i den vestlige verden. Likevel vet forskerne lite om årsakene. Resultatet er at en rekke pasienter lider under feilmedisinering og mangelfull behandling.

Ny teknologi (PET, fMRI og MEG)

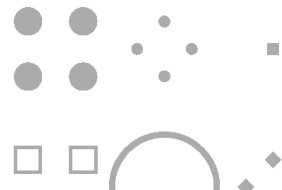

What is mind?

.....It doesn't matter

What is matter?

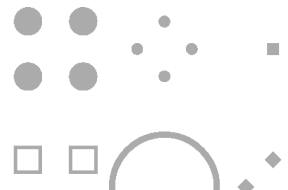
.....Never mind

”Forskningen må vende blikket utover fra nervesystemet og den individuelle kroppen til det som skjer mellom mennesker, i menneskers forhold til hverandre og til samfunnet. Det må fremskaffes kunnskap om hvordan samarbeidet mellom profesjoner skal foregå i lokalsamfunnet, hva slags hjelp og støtte som faktisk har effekt og kan sikre folk et liv utenfor institusjonene og spesialisthelsetjenesten”

(Kolstad, 2004: 14).

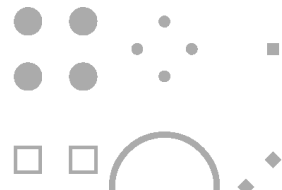

Vitenskapens funksjoner

HØGSKULEN I VOLDA

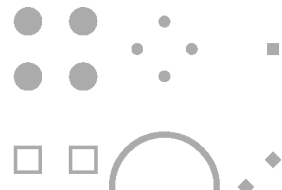
- Instrumentelle funksjon
- Kritisk funksjon
- Erkjennende funksjon
- Kulturell funksjon

Utfordringer i dag:

- Store mengder kunnskap om bitar
- Svak integrering/teoridanning
- Press på instrumentalisering av kunnskap
- Tunge interesser trugar fri kunnskapsdanning
- "Remafisering" av kompleksitet
- Intern validitet trumfar ekstern validitet
- Å «produsere» forskarar skaper ikkje alltid ny kunnskap

Kva trengs?

Overordna

- Styrke relevans
- Fenomennær forskning
- Praksisnær forskning
- Styrke relasjonell og kontekstuell forskning
- Styrke fleirnivåforskning

Kva trengs?

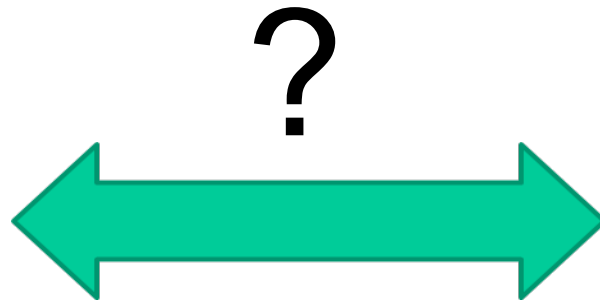

- Korleis blir psykisk uhelse definert/forstått?
- Medikalisering
- Forsking på forskning
- Profesjonsutøvere – kunnskapsforankring
- Rammevilkår og reell brukarmedverknad
- Brukarerfaring som kunnskapskjelde (lidinga, behandlinga, medikamentferfaring, stigma mv)
- Epistemologiske studiar/kunnskapssyn

Korleis blir grensene mellom normalitet og avvik definert?

Psykisk
helse

Psykisk
uhelse

*Ikkje **noko** er avvikande medmindre **nokon** definerer det som avvikande*

Input til psykiatridiagnoser er data om atferd, følelsar og tankar – dvs. sosiale data, og sosiale data er alltid normative data

I praksis har vi overlatt det til psykiatrifaget

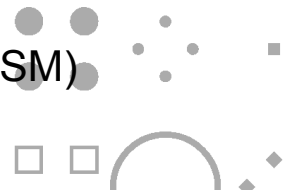
HØGSKULEN I VOLDA

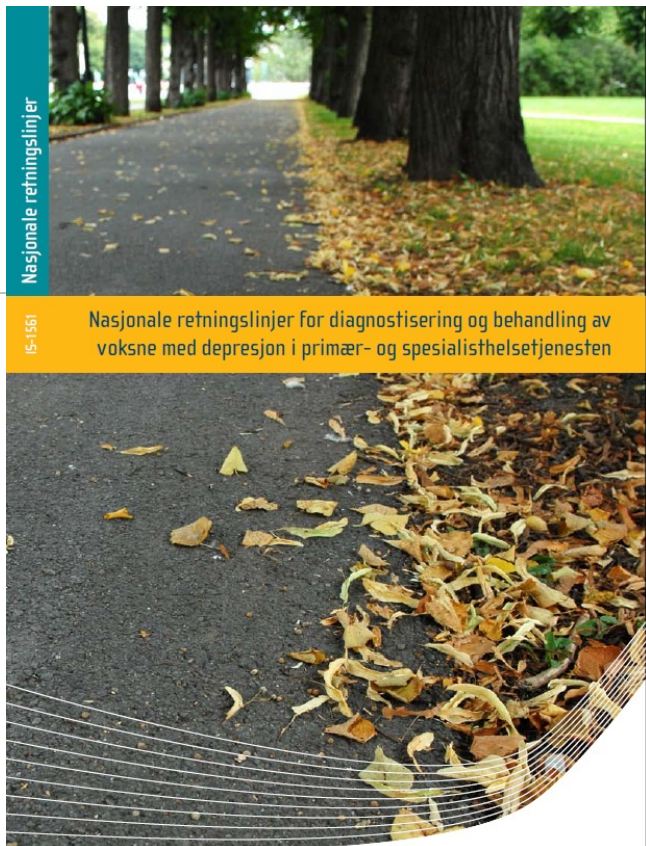

DSM-redaktør

“Anything you put in that book, any little change you make, has huge implications not only for psychiatry but for pharmaceutical marketing, research, for the legal system, for who’s considered to be normal or not, for who’s considered disabled,”

(Dr. Michael First, professor of psychiatry, editor the fourth edition of DSM)

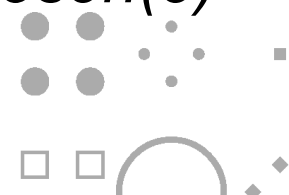

«Forekomsten av depressive lidelser i befolkningen er høy, det er anslått at hver femte person i løpet av sitt liv vil oppleve depresjon. Verdens helseorganisasjon rangerer depresjon på en fjerdeplass over de ti lidelser i verden som medfører størst tap av livskvalitet og leveår. Analyser tyder på at depresjon er i ferd med å bli den ledende årsak til sykdom i den vestlige del av verden.

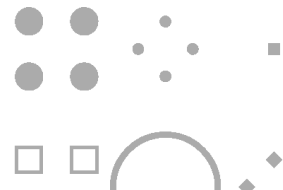
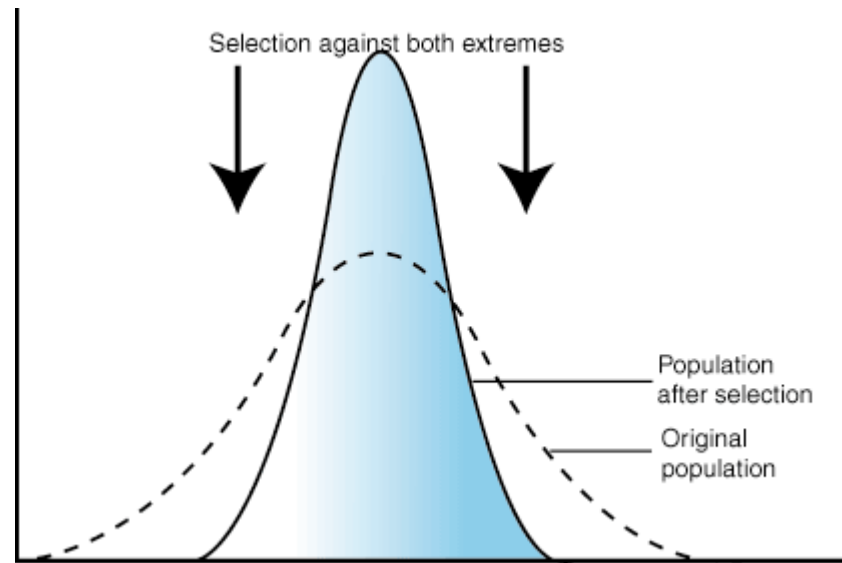
Depressive lidelser har store personlige omkostninger for dem som rammes og for deres på- rørende. I tillegg fører depresjon til store økonomiske og samfunnsmessige omkost-ninger, først og fremst i form av tapt produk-tivitet, tapte skatteinntekter og økte trygde- utgifter.

Spørsmål: *Har vi blitt meir deprimerte eller har diagnosen(e) blitt meir depressive?*

Normalitet under endring?

Kva trengs?

- Korleis blir psykisk uhelse definert/forstått?
- Medikalisering
- Forsking på forskning
- Profesjonsutøvere – kunnskapsforankring
- Rammevilkår og reell brukarmedverknad
- Brukarerfaring som kunnskapskjelde (lidinga, behandlinga, medikamentferfaring mv)
- Epistemologiske studiar/kunnskapssyn

Moderne dilemma

Systemverden: (Konfeksjon)

- nomotetisk
- evidensbasert
- kvalitetssikret
- produksjonseffektiv

Standardisering

Praksisfeltet

Individualisering

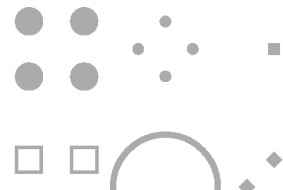
Teknisk-rasjonell instrumentalitet

Kommunikativ rasjonalitet

Livsverda: (Skreddersøm)

- brukarmedverkning
- mestring og myndiggjøring
- individuell tilpassing

*Standardisert
brukermedvirkning?*

Kva trengs?

- Korleis blir psykisk uhelse definert/forstått?
- Medikalisering
- Forsking på forskning
- Profesjonsutøvere – kunnskapsforankring
- Rammevilkår og reell brukarmedverknad
- Brukarerfaring som kunnskapskjelde (lidinga, behandlinga, medikamentferfaring mv)
- Epistemologiske studiar/kunnskapssyn

Epistemiske dimensjoner

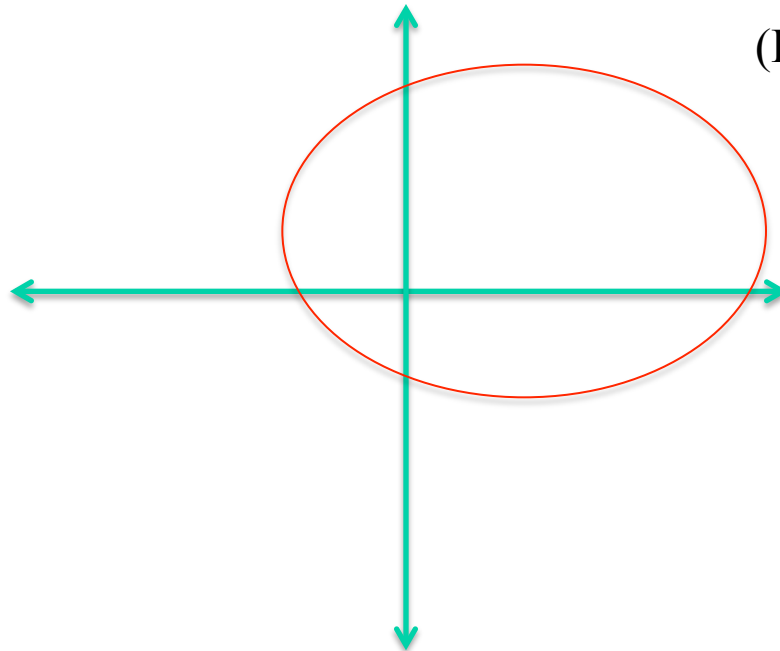

HØGSKULEN I VOLDA

Stor vekt på "agency"

(Dialog viktig)

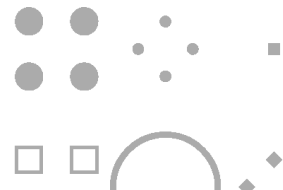
Objektivering

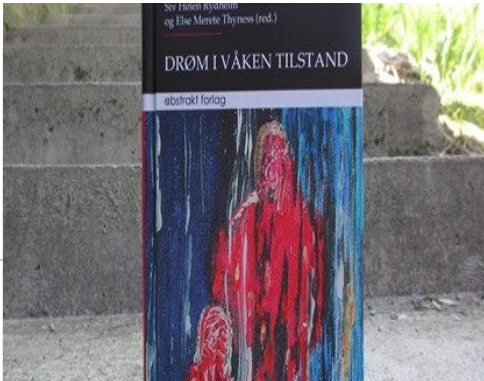

Subjektivering

(Dialog uviktig)

Lita vekt på "agency"

- Vi opplevde alle tre at det var primært fokus på sykdom og medisiner i behandlingen, og liten interesse for det vi hadde med oss av ressurser....(s18)
- Det å bli psykotisk og se livet fra et helikopterperspektiv, var et mestringsforsøk, et forsøk på å få bedre oversikt over min egen psykiske smerte (s44)
- *Psykose er sinnets flukt fra en virkelighet som er for vanskelig å bære*

